

ЯК КАЗКА ДОПОМОЖЕ ДИТИНІ СТАТИ УСПІШНОЮ

І. В. Гармаш*, м. Харків

Виховання дітей — справа серйозна та відповідальна, бо від неї залежить майбутнє дитини. Та навіть майбутнє її сім'ї. Ми, дорослі люди, бажаємо нашим дітям найкращого: здоров'я, щастя, щирих друзів. А ще — успіху! Але що ж таке успіх та чому люди так до нього прагнуть? Чи існують якісь критерії для визначення успішності людини? Чи для кожного це щось «своє»? Педагогіка в пошуках методів виховання сучасних дітей постійно звертається до тисячолітнього досвіду народу, який свідчить про те, що виховання малечі починається з казки, здатної виховувати й навчати, об'єднуючи дітей і батьків.

Дж. Вашингтон уважав, що «успіх потрібно вимірювати не стільки статусом, якого досягла людина в житті, а кількістю перешкод, які вона здолала, досягаючи успіху».

Великий глумачний словник сучасної української мови дає таке визначення: «Успіх — це позитивний наслідок роботи, справи, значні досягнення, удача, талант; громадське визнання, схвалення чого-небудь, чийхось досягнень; визнання кимось чийх-небудь позитивних якостей, особливостей».

Науковці свідчать, що «на сьогодні успішними є люди не тільки з високим рівнем академічних знань, а з розвинутим соціально-емоційним інтелектом, коли вони вміють бути гнучкими до життєвих обставин, стратегічно і тактично мислити». Постає питання: «Як цього навчити дітей?»

НАВІЩО ЧИТАТИ КАЗКИ

Шановні педагоги та батьки! Якщо ви хочете, щоб діти були успішними, розумними і щасливими, читайте їм казки, книги, історії!

Одного разу Альберта Ейнштейна запитали, як ми можемо зробити наших дітей розумнішими. Його відповідь була простою та мудрою: «Якщо ви хочете, щоб ваші діти були розумними, читайте їм казки. Якщо ви хочете, щоб вони були ще розумнішими, читайте їм ще більше казок». Він розумів цінність читання й уяви.

Далеко не всі сучасні діти люблять і хочуть читати. Можливо, через надлишок інформації, яка «навалюється» на них звідусіль. Багато хто, не встигнувши «злізти з горщика», захоплюється «блакитними екранами», мультфільмами, комп'ютерними іграми, а не книгами.

Я пропоную дорослим читати дітям книги, казки, історії, привчаючи їх до цього з найменших років. Випереджаючи протест сучасних молодих батьків про те, що комп'ютерні ігри розвивають дітей, слід сказати: так, розвивають увагу, а деякі хороші ігри — мислення, пам'ять. Але однобічно.

У дитини не формується так званий емоційний інтелект: емпатії, уміння співпереживати, співчувати, розуміти настрій і емоції іншої людини, уміння розділити радість і горе. Не розвиваються уява й уміння спілкуватися. Саме те, що сприяє успішності в соціумі.

І тоді нам на допомогу приходять казки, з мудрістю та добром!

Казки? Чому саме казки як засіб виховання кращих якостей дитини? Чому саме казки як форма допомоги дорослим у вихованні, як дітей, так і самого себе?

К. Д. Ушинський назвав казки «першими блискучими спробами» створення народної педагогіки і вважав, що навряд чи хто-небудь був би спроможний «змагатися в цьому разі з педагогічним генієм народу».

* І. В. Гармаш, практичний психолог ХСП № 109, м. Харків.

Науковці (Ш. Амонашвілі, В. Сухомлинський, Л. Артемова, К. Ушинський, С. Русова, Г. Беленька) довели, що казка може стати тією сходинкою, з якої починається формування гуманної поведінки дитини.

Казка — це крок, що дитина робить поряд із дорослим. Дорослий розповідає або читає, коментує, пояснює, відповідає на запитання. Слухаючи казку, дитина ототожнює себе з певним героєм. І в дорослому житті людина робить так, як і її улюблений герой. Тож у певному сенсі казка закладає долю, поведінку і характер, веде людину по життю.

Сучасні психологи Т. Зінкевич-Євстигнеєва, С. Черняєва, О. Гнездилов, Р. Ткач, І. Вачков присвятили свою роботу дослідженню казок. Вони зібрали й опрацювали величезний казково-метафоричний матеріал як авторських, так і народних, дидактичних казок, історій, притч. Це матеріал, що використовують не тільки психологи, але й педагоги у виховному процесі. Перетворивши казку на спеціальний метод психології, вони навіть розвинули його в окремий напрям — «казкотерапію».

Відтак, використання казок — це екологічний, травмобезпечний, безболісний спосіб спілкування з дітьми. Можливо, тому що саме за допомогою казок (або під їхнім впливом) формується життєвий сценарій. За допомогою казки особистість проходить переосмислення, трансформацію, перетворення внутрішнього й зовнішнього світу та моделювання кращого майбутнього.

«Казки — це різні сценарії людських життів, — запевняє психолог Людмила Підлипна. — Наші предки були настільки мудрими, що знайшли унікальну форму, аби якнайкраще передавати соціальний досвід. Назвали це казкою і заповіли читати дітям, та ще й на ніч, коли вмикається права півкуля мозку, що відповідає за образне мислення і впливає на підсвідомість».

Дослідження фахівців різних країн показали, що в дітей, яким казки розповідали буквально з перших місяців життя, існує позитивний взаємозв'язок між цією інформацією і розвитком здатності до навчання, що виявляється в міру зростання. І, звісно, казки допомагають дитині розібратися у власних переживаннях і внутрішніх конфліктах.

Так, дітям неодмінно слід їх читати. Психологи, казкотерапевти радять також обговорювати сюжет та показувати, про що насправді йдеться у певній казці. Дитину необхідно вчити аналізувати характери героїв, їхні дії.

Для розвитку критичного, логічного мислення доречно цікавитися:

- Чому трапилися події з цим героєм?
- Які причини?
- Які риси характеру він продемонстрував?

Чому саме казка як засіб виховання та розвитку кращих якостей дитини? Бо саме казка історія не спричиняє психологічного супротиву дитини. Навіть із «важкими підлітками» можна починати спілкування з читанням казки...

▶ ЯК ПРАЦЮВАТИ З КАЗКОЮ?

Пропоную вашій увазі свою авторську казку «Зірочка успіху». Вона буде корисною в роботі педагогів, класних керівників, практичних психологів під час спілкування з учнями 3–5-х класів. Бо вона про УСПІХ! Казка допоможе дітям (у ненав'язливій формі) зрозуміти складові успіху та головне — те, що всі досягнення залежать від самої людини! Метою казки є мотивація до навчання, розвиток потреби в успіху. Вона сприяє роздумам та самоактуалізації дитини: хто Я, який Я, що мені допоможе стати успішним; які мої риси характеру, дії, справи можуть привести до успіху, а які — навпаки?

Як працювати з цією казкою? Педагог може прочитати казку, а потім поставити запитання для обговорення. Під час обговорення створюється додатковий позитивний ефект від почутого, прочитаного. Також педагог отримує зворотний зв'язок: як діти зрозуміли казку. Із власного досвіду роботи вважаю за потрібне сказати, що цікавим видом роботи може стати виготовлення учнями власних «зірочок успіху» з подальшим обміном досвідом (які думки, риси характеру, справи допомагають дитині бути успішною в школі, секціях, гуртках, навчальному закладі та поза школою). Таким чином, під час самопрезентації створюється ситуація успіху для кожної дитини, що сприяє підвищенню самооцінки. Також дітям дуже подобається виставка зірочок «Зоряне небо успіху нашого класу» та аплодисменти всім учасникам.

КАЗКА «ЗІРОЧКА УСПІХУ»

Любі діти! Дівчатка та хлопчики!

Багато хто з людей (дорослих та дітей), хочуть досягти в житті успіху. А що таке «успіх»? Які вони — «успішна людина», «успішний учень»? Поміркуймо, послухавши казку.

Я хочу розповісти вам невеличку казку про те, як двом хлопчикам-школярам дісталася Зірочка Успіху. Поверталися вони якось додому зі школи, мали велике завдання: підготуватися до контрольної роботи з математики. Обом їм хотілося отримати відмінні оцінки та бути успішними учнями. Один із хлопчиків і сказав: «Добре було б зустріти чарівника, щоб отримати чарівну допомогу в здійсненні бажання». Як зненацька перед ними з'явився сивий-сивий дідусь, який звернувся до здивованих школярів: «Я вже старий. Мені вже вона не потрібна: ось ця Зірочка Успіху. А вам буде корисною. Тримайте її, користуйтеся на добро. Але будьте розумними, бо важливі як Думки ваші, так і Справи».

Сказав та й зник. Зраділи хлопці! Тепер вони неодмінно досягнуть успіху. Подивилися вони на Зірочку та й побачили, що вона зліплена з двох частин, на яких щось майже непомітно написано. Не мали хлопчики бажання читати ті написи. Поділили вони зірочку на дві частинки (начебто чесно поділили, не посварилися, бо друзями були) та й розбіглися по домівках до контрольної роботи готуватися.

Удома перший із хлопчиків прочитав напис на зірочці: «Думки». Та й вирішив, що головне тепер — це думати про себе найкраще, бути впевненим у собі, підтримувати себе гарним настроєм та хорошими думками: «Я все зможу, переможу, я найкращий, я дуже розумний». Однак, такі думки відволікли хлопця від роботи. Завдання він не виконав.

Інший хлопець цілісінький день та вечір працював — задачі розв'язував, але, прийшовши на контрольну роботу, зовсім розгубився, навіть злякався, бо не був упевнений у собі, високої думки про себе не мав. Жодної віри в те, що зможе виконати всі завдання, у нього не було.

Діти, ви, напевне, розумієте, що оцінки в обох хлопців були незадовільними. Поверталися друзі додому сумними, несли свої частинки Зірочки.

Та ось знову перед ними з'явився сивий-сивий дідусь-чарівник. Посміхнувся він та й сказав школярам: «Тепер ви зрозуміли, що Успіх і в навчанні, і в спорті, і в будь-якій справі та й у дорослому житті (у роботі) складається із двох невід'ємних нероздільних частин? Це добрі, упевнені Думки з гарним настроєм та Дії (тобто справи), спрямовані на досягнення мети».

Посміхнувся ще раз чарівник та додав: «Знайте, що досягти своєї мети можна, якщо не тільки віриш в успіх, у себе, у свої сили, але й підтримуєш це своїми справами, діями, зусиллями! А ще — щоденною працею та тренуваннями».

Ось, діти, і весь секрет Зірочки Успіху! Гадаю, запам'ятали? Це обов'язково стане у пригоді!

Орієнтовні запитання для обговорення казки

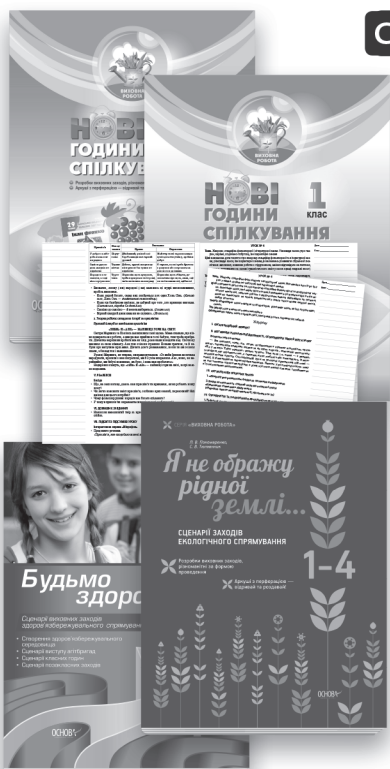
- Чи сподобалася вам казка? Чому?
- Яких помилок припустилися хлопчики?
- Яка ідея, ключова думка цієї казки?
- Чи згодні ви з думкою, що «на помилках учаться»?
- Що ви порадили б хлопчикам?
- На вашу думку, як потрібно наступного разу поводитися цим хлопчикам? Як би ви «дописали» казку, розвиток подій у майбутньому?
- Які риси характеру, власні якості, думки, дії допомагають вам бути успішними (як у школі, так і поза школою: у спортивних секціях, творчих гуртках тощо)?
- Намалюйте власну Зірочку Успіху та поділіться досвідом з однокласниками.

КАЗКОВИЙ ПІДСУМОК

Успіх приходить лише до того, хто його прагне, хто вміє максимально використовувати всі найкращі власні здібності. Успіх приходить до того, хто наполегливо йде до своєї мети, мрії.

Шановні друзі! І дорослі, і діти! Не чекайте, що хтось зробить вас успішними! Скажіть собі: «Я хочу, я можу, я зроблю!» та дійте! І тоді щастя й успіх — у ваших долонях! Ви — успішні й талановиті!

Ці посібники допоможуть вам швидко готуватися до уроків! Якість, перевірена часом!

Серія Години спілкування

Нові години спілкування			
Клас	Код	Стор.	Ціна
1 клас	20ПРВ026	104	45,00
2 клас	20ПРВ027	128	45,00
3 клас	20ПРВ028	112	45,00
4 клас	20ПРВ029	128	45,00
5-8 класи	20ПРВ031	112	45,00
9-11 класи	20ПРВ032	112	45,00

Укр. мова, формат А4,
м'яка ламінована обкладинка

• **35 розробок тематичних годин спілкування** в усіх класах початкової школи, користуючись якими, ви зможете без зайвого клопоту підготувати та провести виховний захід, обрати доцільні методи та форми виховної роботи, згуртувати дитячий колектив, розширити світогляд учнів тощо.

• **Зручний формат** та розміщення розробок на відривних аркушах допоможуть вам використовувати матеріали посібників як роздавальний.

• **Місця для записів** — роботи необхідні примітки щодо виконавців ролей, музичного супроводу, дій гравців та ін.

Серія «Виховна робота»

Виховна робота. Початкова школа			
Код	Назва	Стор.	Ціна
20ПРВ014	Я не ображу рідної землі... Сценарії заходів екологічного спрямування	120	30,00
20ПРВ015	Ми обираємо здоров'я! Сценарії заходів здоров'язбережувального спрямування	160	30,00
20ПРВ016	Світлиця людських чеснот! Сценарії заходів морально-етичного спрямування	120	30,00
20ПРВ017	Уроки мужності в початковій школі	96	30,00
20КК25	Ми віримо в майбутнє твоє, Україно!	128	30,00
20ПРВ018	Уроки мужності в середній школі	112	35,00
20ПРВ020	Земля — це дивна казка незбагненна...	128	30,00
20ПРВ021	Люблю тебе всім серцем, рідний краю! (сценарії виховних заходів національно-патріотичного спрямування)	128	50,00
20КК27	Будьмо здорові! (сценарії виховних заходів здоров'язбережувального спрямування)	128	30,00
20ПР41	Виховні системи навчальних закладів: теорія та практика	224	25,00

Укр. мова, формат А4, м'яка ламінована обкладинка

Сценарії виховних заходів:

- присвячені проблемі національного виховання;
- містять актуальні теми про єдність українського народу, патріотизм;
- спрямовані на формування ціннісного ставлення до природи, екологічної культури.

Серія «Електронний конструктор уроку»

Ці диски не для вас, якщо:

- ви не маєте комп'ютера на роботі або вдома;
- ви невпевнений користувач ПК;
- ви не готові витратити 60 хв часу на встановлення диска.

На диску містяться готові конспекти уроків та презентації із застосуванням різноманітних прийомів роботи з можливістю швидкого редагування.

- Повна версія уроку!
- Презентація до уроку!
- Конспект уроку!

Матеріали диска будуть доступні тільки після встановлення програми. Детальна інструкція — на коробці. **Замовляйте й економте свій час!**

Помічник класного керівника		
Клас	Код	Ціна
▲ 2 клас	20ЕКУ216	30,00
▲ 3 клас	20ЕКУ217	30,00
▲ 5 клас	20ЕКУ212	30,00
▲ 6 клас	20ЕКУ131	30,00
8 клас	20ЕКУ133	75,00
▲ 9 клас	20ЕКУ136	30,00

Укр. мова, формат CD

АКЦІЯ! ЗНИЖКА 69%
спеціальна ціна

Замовляйте! Будьте забезпечені розробками уроків на весь навчальний рік!

Замовлення можна зробити:

на сайті: <http://book.osnova.com.ua>;

за тел.: 0-800-505-212;

Вартість поштової доставки Укрпоштою — 28,90 грн.

Тарифи інших перевізників дізнавайтесь додатково.

Жодне дерево не пострадало!

